

Bruxelles, 4.4.2019.
COM(2019) 149 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

**Pregled aktivnosti u području okoliša 2019.:
Europa koja štiti svoje građane i poboljšava kvalitetu njihova života**

{SWD(2019) 111 final} - {SWD(2019) 112 final} - {SWD(2019) 113 final} -
{SWD(2019) 114 final} - {SWD(2019) 115 final} - {SWD(2019) 116 final} -
{SWD(2019) 117 final} - {SWD(2019) 118 final} - {SWD(2019) 119 final} -
{SWD(2019) 120 final} - {SWD(2019) 121 final} - {SWD(2019) 122 final} -
{SWD(2019) 123 final} - {SWD(2019) 124 final} - {SWD(2019) 125 final} -
{SWD(2019) 126 final} - {SWD(2019) 127 final} - {SWD(2019) 128 final} -
{SWD(2019) 129 final} - {SWD(2019) 130 final} - {SWD(2019) 131 final} -
{SWD(2019) 132 final} - {SWD(2019) 133 final} - {SWD(2019) 134 final} -
{SWD(2019) 135 final} - {SWD(2019) 136 final} - {SWD(2019) 137 final} -
{SWD(2019) 138 final} - {SWD(2019) 139 final}

1. Europljani na nedostatke u provedbi zakonodavstva o okolišu potroše otprilike 55 milijardi EUR godišnje

Provedba politike i zakonodavstva EU-a u području okoliša od presudne je važnosti za zdrav okoliš. Smanjenje raskoraka između donesenih odluka i njihove stvarne provedbe ključno je za postizanje dobrih rezultata za građane kad je riječ o okolišu, a i kako bi se jamčili jednaki uvjeti za gospodarske subjekte te stvorile mogućnosti za društvene i tehnološke inovacije i gospodarski razvoj. U novoj studiji procjenjuje se da trenutačni nedostaci u provedbi zakonodavstva o okolišu društvo ukupno koštaju otprilike 55 milijardi EUR godišnje.¹

Pregledom aktivnosti u području okoliša nastoji se poboljšati provedba politike i zakonodavstva EU-a u području okoliša tako da se utvrde uzroci nedostataka u provedbi i uklone sustavne prepreke uključivanju pitanja povezanih s okolišem u sve sektore politike. U njemu su navedeni glavni izazovi za svaku državu članicu te postojeća dobra praksa i posebno dobra rješenja.

Prvi paket Pregleda aktivnosti u području okoliša donesen je u veljači 2017.² Otad su mnoge države članice organizirale nacionalne dijaloge o Pregledu aktivnosti u području okoliša u vezi s prioritarnim temama iz njihovih izvješća. U mnogo su slučajeva regionalne i lokalne vlasti te glavni dionici bili uključeni u dijalog. Osim toga, organizirano je nekoliko sektorskih dijaloga. Netom nakon donošenja prvog paketa pokrenut je alat TAIEX-EIR Peer2Peer kako bi se olakšalo uzajamno učenje među državama članicama, regijama i općinama radi poboljšanja njihove provedbene prakse.³

Paket uključuje ovu Komunikaciju, prilog s ključnim prioritarnim mjerama, temeljni politički dokument i 28 izvješća po zemljama u kojima se navodi trenutačno stanje provedbe glavnih područja i ciljeva propisa EU-a o okolišu te glavni izazovi i mogućnosti za svaku državu članicu.

Postupci zbog povrede prava i dalje su važan alat za osiguravanje pravilne provedbe pravnih obveza⁴ te se stoga Pregledom aktivnosti u području okoliša ne dovode u pitanje provedbene mjere Komisije na temelju Ugovora, pod kontrolom Suda Europske unije.⁵ Pregled aktivnosti u području okoliša omogućuje postizanje bolje usklađenosti sa zakonodavstvom EU-a o okolišu razmatranjem glavnih uzroka loše provedbe i promicanjem djelotvornije primjene, pod uvjetom da države članice brzo i odlučno poduzmu barem prioritetne mjere.

U paketu se prikazuje stanje provedbe aktivnosti u području okoliša počevši od siječnja 2019. te se njime nastoji poticati suradnja javnih tijela i dionika kako bi se pronašla prilagođena rješenja za učinkovitije uklanjanje nedostataka u provedbi. Izvješća po zemljama za 2019. sadržavaju i nekoliko novih tema u usporedbi s 2017., posebno kao odgovor na povratne informacije dobivene od država članica, Europskog parlamenta, Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija i raznih dionika iz prvog ciklusa: klimatske promjene, invazivne strane vrste, industrijske emisije i kemikalije te nove informacije. Struktura je ipak i dalje slična izvješćima o Pregledu aktivnosti u području okoliša iz 2017.

¹ COWI i Eunomia, *Costs of not implementing EU environmental law* („Troškovi neprovođenja zakonodavstva EU-a o okolišu”), 2019.

² COM(2017) 63.

³ TAIEX-EIR Peer2Peer

⁴ COM(2016) 316.

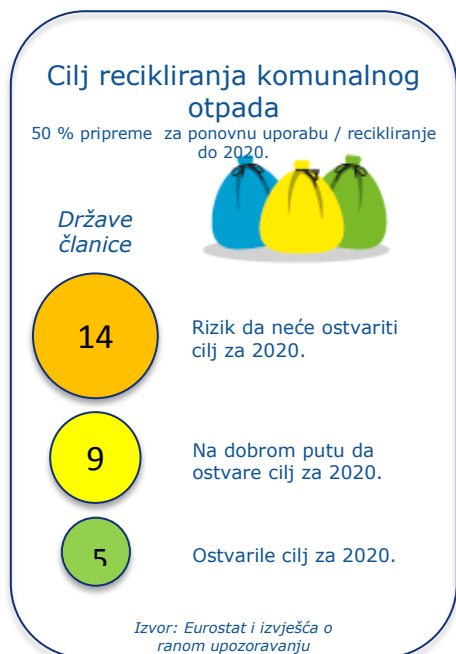
⁵ Rezultati u pogledu određenih država članica u ovoj Komunikaciji i njezinu popratnom Prilogu temelje se na informacijama koje su Komisiji bile na raspolaganju prije njezina donošenja te se njima ne dovode u pitanje pravne radnje koje bi Komisija mogla poduzeti nakon tog datuma.

2. Stanje provedbe – glavni prioriteti

2.1. Prelazak EU-a na kružno, zeleno i konkurentno niskougljično gospodarstvo s učinkovitim iskorištavanjem resursa

Prelazak s linearnog na kružno gospodarstvo prilika je za preobrazbu našeg gospodarstva u održivije gospodarstvo jer se prelazi na model prema kojem se proizvodi, materijali i resursi

održavaju i koriste što je dulje moguće. Funkcionalno sprečavanje nastanka otpada i gospodarenje njime ključna je sastavnica kružnog gospodarstva jer se tako sprečava da otpad negativno utječe na okoliš i zdravlje te se nastoji učinkovito iskoristiti.

Komisija od 2017. radi na daljnjoj provedbi svojeg akcijskog plana za kružno gospodarstvo⁶, u okviru kojeg je objavljena Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu kao dio paketa o kružnom gospodarstvu iz 2018.⁷ te su suzakonodavci donijeli izmjene zakonodavstva o otpadu.⁸ Komisija je donijela i okvir za praćenje kružnog gospodarstva⁹, novi alat koji će oblikovateljima politika omogućiti da utvrde dobru praksu i odrede prioriteta područja za koja su potrebne dodatne mjere. U listopadu 2018. objavljena je nova komunikacija o održivom biogospodarstvu za Europu¹⁰ kako bi se ojačale veze između gospodarstva, društva i okoliša. Prijedlog iz 2018. o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš¹¹ dodatno ilustrira zajednička nastojanja kojima se u EU-u žele učinkovitije riješiti problemi u području okoliša povezani s dizajnom, proizvodnjom i odlaganjem plastike; njegova će se provedba ocijeniti u sljedećim ciklusima

Pregleda aktivnosti u području okoliša.

Osim toga, Komisija je nedavno predložila više zahtjeva koji će pridonijeti produljenju trajanja proizvoda.¹² Tijela za zaštitu potrošača sve se više usredotočuju na problem preranog zastarijevanja proizvoda. Komisija će nastaviti pratiti te promjene u okviru suradnje u zaštiti potrošača.¹³

Zabilježen je napredak u ispunjavanju zahtjeva EU-a o gospodarenju otpadom. Na razini EU-a stope recikliranja su se od 2014. do 2017. povećale s 43,7 % na 46,4 %, a količina komunalnog otpada na odlagalištima od 2013. do 2017. smanjila se za 20,6 %.¹⁴ Međutim, među državama članicama stanje se podosta razlikuje. Obveze u pogledu obrade otpada još uvijek nisu u potpunosti ispunjene te unutar EU-a postoje velike razlike u uspješnosti.

Za zemlje za koje postoji rizik da neće ispuniti cilj za 2020. u pogledu pripreme za ponovnu uporabu/recikliranje komunalnog otpada Komisija je podnijela izvješća o ranom upozoravanju¹⁵ s planovima djelovanja kako bi se ispunili zahtjevi iz zakonodavstva EU-a o otpadu.

⁶ COM(2015) 614.

⁷ COM(2018) 028.

⁸ Ured za publikacije Europske unije, [Paket o otpadu](#) (Službeni list Europske unije, L 150, 14. lipnja 2018.).

⁹ Europska komisija, [Okvir za praćenje kružnog gospodarstva](#).

¹⁰ COM(2018) 673.

¹¹ [Privremeni međuinstitucijski sporazum od 19. prosinca 2018.](#)

¹² Među ostalim, zahtjevi za ekološki dizajn u propisima o proizvodima koji olakšava popravak, pružanje korisnih informacija o popravcima i isporuka rezervnih dijelova.

¹³ U tom je smislu Komisija u listopadu 2018. održala radionicu s tijelima za zaštitu potrošača iz država članica o planiranom/preranom zastarijevanju.

¹⁴ Europska komisija, [Stopa recikliranja komunalnog otpada](#).

¹⁵ COM(2018) 656.

Politički zaključci

- *Politički okvir za kružno gospodarstvo općenito je konsolidiran od 2017. Međutim, nekoliko država članica¹⁶ trebalo bi bolje provoditi načela kružnoga gospodarstva u različitim područjima, na primjer u vezi s uštedom vode i energije, sprečavanjem nastanka otpada, recikliranjem materijala, promicanjem ponovne uporabe i popravka te u vezi s uporabom sekundarnih sirovina.*
- *Neke bi države članice¹⁷ trebale dodatno poticati mjere za učinkovitije korištenje resursa; poboljšati svoju uspješnost u području ekoinovacija; bolje informirati o dobrovoljnim instrumentima poput znaka za okoliš EU-a i sustava za okolišno upravljanje i reviziju te poticati njihovu primjenu; povećati mjere recikliranja i mjere u vezi s kružnim gospodarstvom u sektoru malih i srednjih poduzeća te/ili olakšati zelena ulaganja i pristup financiranju.*
- *Sprečavanje nastanka otpada i dalje je važna zadaća svih država članica, uključujući one s visokim stopama recikliranja. Šest država članica stvara barem dvostruko više komunalnog otpada po stanovniku od države članice koja ga stvara najmanje.¹⁸ Nadalje, od 2014. prosječna se količina komunalnog otpada u EU-u povećala: samo je devet država članica smanjilo količine nastalog otpada po stanovniku u razdoblju od 2014. do 2016.¹⁹*
- *Prema podacima dostavljenima Komisiji, tek je nekoliko država članica već postiglo cilj od 50 % recikliranog komunalnog otpada do 2020.²⁰, a za nekoliko država članica postoji rizik da taj cilj neće ostvariti.²¹ Nipošto nisu iscrpljene mogućnosti za uvođenje ili poboljšanje politike, uključujući gospodarske instrumente (npr. porezi za odlaganje na odlagališta, proširena odgovornost proizvođača, programi „plati koliko baciš”) kako bi se dodatno provela hijerarhija otpada te kako bi ponovna uporaba i recikliranje postali ekonomski privlačniji.*
- *Mnoge države članice²² trebaju povećati djelotvornost odvojenog prikupljanja otpada, što je preduvjet za poboljšanje kvalitete i/ili povećanje kvantitete recikliranja. Drugi je problem spaljivanje ili odlaganje otpada koji se može reciklirati na odlagališta. Gotovo se sve države članice potiče da provedu nove mjere kojima se nastoji izbjeći odlaganje na odlagališta i spaljivanje otpada koji se može ponovno upotrijebiti i reciklirati te da poboljšaju i prošire vlastite sustave odvojenog prikupljanja. I dalje zabrinjava broj odlagališta koja nisu u skladu sa zahtjevima Direktive o odlagalištima otpada.²³*

Uspješna praksa:

Slovenija služi kao primjer da se politike kružnoga gospodarstva i bolje gospodarenje otpadom mogu provesti u kratkom razdoblju. Sveobuhvatna strategija za kružnost potaknula je odvojeno prikupljanje i recikliranje, uz financijsku potporu EU-a.

Danska je dobar primjer otvorene suradnje duž lanaca vrijednosti i inovacija za promicanje kružnog gospodarstva. Postotak MSP-ova koji nude zelene proizvode ili usluge u Danskoj je znatno veći od prosjeka EU-a.

¹⁶ Austrija, Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Hrvatska, Irska, Latvija, Mađarska, Malta, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Španjolska.

¹⁷ Austrija, Cipar, Grčka, Italija, Mađarska, Malta, Nizozemska, Rumunjska i Slovačka.

¹⁸ Europska komisija, [Komunalni otpad po postupcima gospodarenja otpadom](#). Austrija, Cipar, Danska, Luksemburg, Malta, Njemačka.

¹⁹ Belgija, Bugarska, Danska, Francuska, Luksemburg, Mađarska, Nizozemska, Njemačka i Španjolska.

²⁰ Austrija, Belgija, Nizozemska, Njemačka i Slovenija.

²¹ Komisija je podnijela izvješća o ranom upozoravanju za Bugarsku, Cipar, Estoniju, Finsku, Grčku, Hrvatsku, Latviju, Mađarsku, Maltu, Poljsku, Portugal, Rumunjsku, Slovačku i Španjolsku. Vidjeti [COM\(2018\) 656](#).

²² Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Finska, Francuska, Hrvatska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovenija, Slovačka, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina.

²³ [Direktiva 1999/31/EZ](#).

Francuska je 2018. donijela ambiciozan plan za kružno gospodarstvo²⁴ kako bi do 2030. smanjila korištenje resursa za 30 %. Uvela je ambiciozan cilj: do 2025. reciklirati 100 % plastike i zahvaljujući tome otvoriti 300 000 novih „zelenih” radnih mjesta.

2.2. Klimatske promjene i okoliš

Mnogi ekosustavi, a i neke usluge koje pružaju, već su se promijenili uslijed globalnog zagrijavanja²⁵ te su dodatno ugroženi zbog promjenjivih klimatskih uvjeta.

Mnoga se pitanja u području okoliša kao što su onečišćenje zraka, bioraznolikost, vode ili invazivne vrste mogu rješavati samo u okviru klimatske politike. S druge strane, poduzimanje mjera u mnogim područjima povezanim s okolišem može izravno pogodovati klimi; među ostalim, u područjima poljoprivrede i korištenja zemljišta, otpada ili onečišćenja zraka. Strateška dugoročna vizija Komisije za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo²⁶ potvrđuje vodeću ulogu Europe u oblikovanju globalne klimatske politike te predstavlja viziju koja može pomoći da se do 2050. postigne nulta neto stopa emisija stakleničkih plinova.

EU je 2018. donio zakonodavstvo kojim do 2030. nastoji smanjiti emisije stakleničkih plinova za najmanje 40 % u usporedbi s 1990.²⁷ Zakonodavnim okvirom prvi put obuhvaća i emisije i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, a postavio je i ambicioznije ciljeve u pogledu energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti. Nakon što se dogovoreno zakonodavstvo EU-a u potpunosti provede, predviđa se da će do 2030. smanjenje emisija EU-a doseći otprilike 45 %.

Do kraja 2018. države članice morale su podnijeti nacрте svojih energetskih i klimatskih planova, raditi na nacrtima nacionalnih planova kontrole onečišćenja zraka i planovima za obračunavanje emisija stakleničkih plinova i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva. Ti bi planovi trebali povećati usklađenost klimatske politike, politike u pogledu kvalitete zraka i energetske politike te bi stoga mogli postati dobar primjer povezivanja sektorskih politika, poput poljoprivrede, prirode i vode s prometom, zrakom i zdravljem, radi svladavanja zajedničkih izazova.

Svojim pristupom prilagodbi klimatskim promjenama Komisija nastoji postići da Europa bude otpornija na klimatske promjene zahvaljujući boljoj pripremi i jačanju sposobnosti reagiranja na učinke klimatskih promjena na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a. Komisija je ocijenila Strategiju prilagodbe EU-a iz 2013. predloživši područja u kojima je potrebno više zalaganja kako bi se pripremile ugrožene regije i sektori.²⁸ Da bi se izbjegla buduća šteta, potrebno je ostvariti sinergije u radu na prilagodbi, održivom razvoju i smanjenju rizika od katastrofa.

Općenito, države članice dobro su napredovale u razvoju nacionalnih strategija i/ili planova prilagodbe. Iz tog se napretka može zaključiti da postoji znatno veća osnova za oblikovanje politika pripreme i prilagodbe nego 2013. Ciljeve prilagodbe treba uključiti i u nacionalne energetske i klimatske planove u skladu s okvirom upravljanja energetskom unijom.²⁹

Politički zaključci:

- *Općenito, provedba zakonodavstva u području klime u cijelom je EU-u na dobroj razini te je stoga vjerojatno da će se ispuniti ciljevi za 2020.*

²⁴ Francusko ministarstvo za ekološku i solidarnu tranziciju, [Plan za kružno gospodarstvo](#), 2018.

²⁵ Međuvladin panel o klimatskim promjenama, [Posebno izvješće o globalnom zagrijavanju od 1,5 °C](#).

²⁶ [COM\(2018\) 773](#).

²⁷ [Direktiva \(EU\) 2018/410](#).

²⁸ [COM\(2018\) 738](#).

²⁹ [Uredba \(EU\) 2018/1999](#).

- Sve države članice ispunile su svoje obveze prema Odluci o raspodjeli tereta u razdoblju od 2013. do 2015. Pojedine države članice³⁰ trebaju mobilizirati mehanizme fleksibilnosti predviđene zakonodavstvom kako bi ispunile svoje trenutne obveze.
- ETS EU-a ima vrlo visoku stopu usklađenosti: postrojenja svake godine pokriju otprilike 99 % svojih emisija potrebnim brojem emisijskih jedinica.
- U listopadu 2018. već je 25 država članica³¹ bilo razvilo nacionalne strategije prilagodbe, a preostale tri još su radile na dovršavanju svojih strategija.
- Treba pojačano raditi na prilagodbi u svim državama članicama i na razini EU-a jer odgovarajuće mjere za sprečavanje i/ili minimiziranje štete koju mogu izazvati klimatske promjene vrlo su važne za gospodarstvo i društvo.

Uspješna praksa:

U skladu s Odlukom o raspodjeli tereta **Švedska** nije iskoristila svoju punu emisijsku kvotu te je otkazala dodatnu godišnju emisijsku kvotu kako bi poboljšala okolišni integritet sustava u cjelini.

Strategija EU-a za regiju Podunavlja, u kojoj je u prvom planu prilagodba ekstremnim vremenskim uvjetima, važna je platforma za poticanje suradnje između **Austrije, Bugarske, Češke, Hrvatske, Mađarske, Njemačke, Rumunjske i Slovačke** u zajedničkom praćenju i upravljanju poplavama.³²

Nadalje, sklopljene su međunarodne konvencije o Alpama³³ i Karpatima³⁴. Uspostavljena je i prekogranična suradnja sa zemljama koje nisu članice EU-a u pitanjima bioraznolikosti i prilagodbe u sjevernoj Europi. Inicijativom *Green Belt of Fennoscandia* (Fenoscandinavski zeleni pojas) podupire se zajednička suradnja **Finske**, Norveške i Rusije u očuvanju prirode, koja je, među ostalim, usmjerena na prijetnje uslugama ekosustava do kojih dolazi uslijed klimatskih promjena.

2.3. Zaštita, očuvanje i povećanje prirodnog kapitala

Jedinstvena i bogata priroda Europe ima intrinzičnu vrijednost te je izvor dragocjenih resursa i koristi za ljude i gospodarstvo. EU je razvio sveobuhvatan sustav pravila za zaštitu prirode, bioraznolikosti, zemljišta i morskog okoliša, koja su ključna za postizanje glavnog cilja Strategije za bioraznolikost do 2020.³⁵, odnosno zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti i usluga ekosustava te njihovu obnovu u mjeri u kojoj je to moguće.

Da bi se ostvarilo povoljno stanje očuvanosti zaštićenih vrsta i staništa potrebno je u potpunosti provesti Direktivu o staništima i Direktivu o pticama.³⁶ Akcijskim planom za prirodu, ljude i gospodarstvo³⁷ nastoji se brzo poboljšati praktična provedba navedenih direktiva o prirodi i ubrzati napredak prema cilju EU-a za 2020. da se zaustavi i preokrene trend gubitka biološke raznolikosti i usluga ekosustava.³⁸ Svakih šest godina države članice izvješćuju o napretku koji su u tom smislu postigle pa zato za ovaj ciklus Pregleda aktivnosti u području okoliša nisu dostupne nove informacije. Izvješća koja se trebaju dostaviti tijekom 2019. uzet će se u obzir u Komisijinu Izvješću o stanju prirode 2020.

³⁰ U 2016. Belgija, Finska, Irska, Malta, Njemačka i Poljska imale su više emisija od svojih godišnjih emisijskih kvota. Prema preliminarnim su podacima Austrija, Bugarska, Cipar, Estonija, Finska, Irska, Litva, Malta, Njemačka i Poljska 2017. imale više emisija od svojih godišnjih emisijskih kvota.

³¹ Sve države članice osim Bugarske, Hrvatske i Latvije.

³² Europska komisija, [Makroregionalne strategije](#).

³³ Alpska konvencija, [internetska stranica](#).

³⁴ Karpatska konvencija, [internetska stranica](#).

³⁵ COM(2011) 244.

³⁶ Direktiva 92/43/EEZ i Direktiva 2009/147/EZ.

³⁷ COM(2017) 198.

³⁸ COM(2011) 244.

Općenito, iako i dalje ima povećih nedostataka, mreža Natura 2000 nastavila se širiti u morskim područjima te je EU već ostvario cilj iz Aichija za 2020., odnosno zaštićeno je 10 % obalnih i morskih područja. Napredak je postignut i u donošenju potrebnih mjera za očuvanje, poput planova upravljanja područjima, iako oni još uvijek pokrivaju samo 70 % područja mreže Natura 2000. Potrebno je još mnogo truda kako bi se osigurala provedba, uključujući financiranje, takvih mjera na terenu i postigli ciljevi očuvanja. To se odnosi i na mjere u određenim najudaljenijim regijama i prekomorskim zemljama i područjima.

Uvođenje i širenje invazivnih stranih vrsta sve je veća prijetnja europskoj bioraznolikosti. Uredbom o invazivnim stranim vrstama propisuje se skup mjera koje treba poduzeti diljem EU-a u vezi s vrstama s popisa vrsta za koje se smatra da izazivaju zabrinutost u Uniji.³⁹

Prema dostupnim informacijama na morski i kopneni ekosustav, kao i na tlo, i dalje utječe nekoliko pritisaka: od neodgovarajućih poljoprivrednih praksi, napuštanja zemljišta, klimatskih promjena, razvoja infrastrukture, širenja gradskih područja, onečišćenja zraka, tla i vode do sve većeg pritiska invazivnih stranih vrsta. Za uklanjanje tako raznovrsnih pritisaka potrebno je, među ostalim, djelotvorno integrirati ciljeve bioraznolikosti u druge politike, posebno one koje se odnose na financiranje, te promicati dijalog među sudionicima.

Politički zaključci:

- *Znatni nedostaci u provedbi, izvršenju, financiranju i integriranju u druge politike ometaju nastojanja da se zaštite europski ekosustavi. U EU-u i dalje dolazi do gubitka bioraznolikosti iako je na lokalnoj razini postignut određeni napredak.*
- *Unatoč tome što je od 2017. bilo napretka u dovršavanju mreže Natura 2000 i upravljanju njome, većina država članica⁴⁰ treba ubrzati rad na dovršetku svojih mreža, posebno u području morskog okoliša, te dovršiti postupak imenovanja posebnih područja očuvanja i pritom razvijati i provoditi djelotvornije mjere očuvanja. Određene države članice⁴¹ trebale bi k tome razviti i promicati pametnije i jednostavnije pristupe provedbi kako bi se osigurala usklađenost sa zakonodavstvom. Potrebni su bolji kapaciteti nacionalnih uprava i odgovarajuće financiranje kako bi se spriječilo pogoršanje i osiguralo dobro upravljanje područjima mreže Natura 2000.⁴²*
- *Kartiranje ekosustava i njihovih usluga od 2017. općenito se poboljšalo, ali određene države članice⁴³ još uvijek zaostaju.*
- *Određene bi države članice⁴⁴ trebale poboljšati zaštitu šumskih staništa i staništa travnjaka davanjem poticaja šumarima i poljoprivrednicima, u skladu sa Strategijom EU-a za šume iz 2013.⁴⁵ Održivo gospodarenje šumama i učinkovita uporaba biomase ključni su za održivo korištenje prirodnih resursa.*
- *Određene države članice⁴⁶ nisu donijele nacionalno zakonodavstvo s ciljem usklađivanja s Uredbom o invazivnim stranim vrstama i/ili Komisiju nisu na vrijeme obavijestile o mjerama iskorjenjivanja.⁴⁷*
- *Nedovoljno podataka, praćenja i izvješćivanja utječe na evaluaciju zaštitnih mjera za morska područja. Određene zemlje⁴⁸ nisu na vrijeme podnijele izvješća⁴⁹, a mnoge druge⁵⁰ moraju poboljšati svoje programe suradnje i praćenja.*

³⁹ Uredba (EU) br. 1143/2014.

⁴⁰ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Španjolska, Slovačka, Slovenija, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

⁴¹ Bugarska, Cipar, Estonija, Grčka, Italija, Litva, Mađarska, Portugal, Rumunjska i Slovenija.

⁴² Bugarska, Estonija, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska.

⁴³ Austrija, Belgija, Češka, Danska, Estonija, Mađarska, Portugal, Slovačka i Švedska.

⁴⁴ Finska, Latvija, Litva, Poljska, Slovačka i Švedska.

⁴⁵ COM(2013) 659.

⁴⁶ Austrija, Belgija, Češka, Grčka, Irska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

⁴⁷ Češka, Danska, Grčka, Francuska, Mađarska, Njemačka, Portugal i Španjolska.

Uspješna praksa:

U **Rumunjskoj** se projektom LIFE „Connect Carpathians” (*Povežimo Karpate*)⁵¹ nastoji poboljšati povezanost krajolika unutar ekoloških koridora područja mreže Natura 2000 u zapadnoj Rumunjskoj. Riječ je o područjima u kojima se njihove najpoznatije vrste, poput medvjeda i vukova, mogu slobodno kretati bez opasnosti da će stradati od lovačke puške ili zalutalog metka. Projekt je dopunjen s nekoliko aktivnosti za poboljšanje administrativnih kapaciteta, uključivanje lokalnih dionika i pristupa zemljištu radi stvaranja povezanih koridora.

Cipar je jedna od zemalja s naprednom provedbom Uredbe EU-a o drvu. Iako je malen, u Cipru je provedeno više provjera domaćih i stranih operatora drvne industrije nego u bilo kojoj drugoj državi članici. Svi nacionalni operatori prošli su osposobljavanje o pravnim obvezama, a novčane kazne za povrede među najvišima su u EU-u.

2.4. Osiguravanje zdravlja i kvalitete života građana

Kvaliteta zraka i buka

Zajedničkim nastojanjima EU-a i nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti⁵² zadnjih se desetljeća poboljšala kvaliteta zraka u Europi. Od 2000. bruto domaći proizvod EU-a porastao je za 32 %, a emisije pojedinih glavnih onečišćujućih tvari smanjile su se od 10 % do 70 %. Koncentracije većine onečišćujućih tvari u zraku zadnjih su se godina također smanjile. Međutim, u većini država članica koncentracija određenih onečišćujućih tvari u zraku viša je od normi EU-a u pogledu kvalitete zraka, što i dalje narušava kvalitetu života građana. Situacija je posebno ozbiljna u gradskim područjima, u kojima živi većina Europljana.

Komisija je 2018. predstavila Komunikaciju *Europa koja štiti: Čisti zrak za sve*, u kojoj su navedene mjere s pomoću kojih države članice mogu suzbijati onečišćenje zraka i pokrenuti nacionalne dijaloge na višoj razini o čistom zraku.⁵³ U tijeku je provjera prikladnosti dviju direktiva EU-a o kvaliteti zraka, u okviru koje se ocjenjuje njihova relevantnost, djelotvornost, učinkovitost, usklađenost i dodana vrijednost.⁵⁴ Države članice počele su izrađivati svoje nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka koje trebaju dovršiti 2019. Nadalje, pokrenute su inicijative u području istraživanja i inovacija kako bi se nacionalnim i lokalnim tijelima pomoglo da bolje razumiju onečišćenje zraka te da taj problem pokušaju riješiti.⁵⁵

U okviru nastojanja da se riješi problem onečišćenja bukom EU je utvrdio zajednički pristup sprečavanju ili smanjenju štetnih učinaka izloženosti buci iz okoliša. Taj se pristup temelji na primjeni zajedničkih metoda za kartiranje buke, informiranje javnosti te donošenju i provedbi prilagođenih akcijskih planova na lokalnoj razini.

⁴⁸ Danska, Estonija, Grčka, Hrvatska, Litva, Rumunjska i Slovenija.

⁴⁹ Kako je propisano Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji ([Direktiva 2008/56/EZ](#)).

⁵⁰ Belgija, Bugarska, Cipar, Danska, Finska, Francuska, Irska, Italija, Latvija, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Španjolska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

⁵¹ LIFE *Connect Carpathians*, [internetska stranica](#).

⁵² Europska komisija, [Emisije onečišćujućih tvari u zrak, EU-28, 1990.–2016.](#)

⁵³ [COM\(2018\) 330](#).

⁵⁴ Europska komisija, [Provjera prikladnosti kvalitete zraka](#).

⁵⁵ Na primjer, nagrada *Horizon Prize on Engine Retrofit for Clean Air* dodijeljena je za uspješan inovativni sustav naknadnog poboljšanja dizelskih automobila s prekomjernim emisijama NOx. Vidjeti Europska komisija, *Engine retrofit for clean air Prize – Evaluation of NOx emissions, Horizon Prize* (nagrada Obzor za čist zrak u vezi s evaluacijom emisija NOx).

Politički zaključci:

- Postoji rizik da je u nekim slučajevima onečišćenje zraka podcijenjeno jer se možda ne prati uvijek na pravim mjestima.⁵⁶ Točke uzorkovanja moraju se smjestiti i na područja „u kojima se pojavljuju najviše koncentracije” i na područja koja su „reprezentativna za izloženost općeg stanovništva” kako bi se kvaliteta zraka mjerila i u blizini većih industrijskih postrojenja ili glavnih gradskih prometnih putova.
- Iako se situacija u nekim od tih zemalja poboljšala, 18 država članica⁵⁷ još uvijek mora ubrzati smanjenje emisija dušikova oksida (NO_x) i koncentracije dušikova dioksida (NO_2) dodatnim smanjenjem emisija iz prometa, posebno u gradskim područjima. U tu će svrhu možda biti potrebno uvesti i proporcionalna i ciljana ograničenja pristupa vozila gradskim područjima i/ili fiskalne poticaje. Kad su se i dalje bilježila prekoračenja, Komisija je pokrenula postupke zbog povrede te je predmete nekoliko država članica uputila Sudu Europske unije.
- U 15 država članica EU-a⁵⁸ potrebno je ubrzati smanjenje čestica ($\text{PM}_{2.5}$ i PM_{10}), među ostalim promicanjem čišće proizvodnje energije te učinkovitog i čistog centralnog grijanja. U tom pogledu u tijeku je nekoliko postupaka zbog povrede prava. Predmeti određenih država članica na koje se to odnosi upućeni su Sudu EU-a zbog trajno visokih razina čestica (PM_{10}) te je Sud već donio presudu u dva predmeta.
- Za smanjenje emisija amonijaka (NH_3) u šest država članica⁵⁹ potrebno je smanjiti emisije iz poljoprivrede. To se može postići uvođenjem poljoprivrednih tehnika s niskim razinama emisija, uključujući one za gospodarenje stokom, stajskim gnojem i gnojivom.
- 13 država članica⁶⁰ još uvijek nema akcijski plan za upravljanje bukom, a sedam zemalja⁶¹ tek treba donijeti propisane karte buke.

Uspješna praksa:

Od 2017. države članice i Komisija sudjelovale su u krugu dijaloga o kvaliteti zraka. Do kraja 2018. organizirano je šest „dijaloga o čistom zraku” kako bi se razmotrili konkretni izazovi u **Češkoj, Irskoj, Luksemburgu, Mađarskoj, Slovačkoj i Španjolskoj**. Ta se nastojanja dopunjuju organizacijom tematskih radionica uz potporu mehanizma Europske komisije TAIEX-EIR Peer2Peer.

U **Poljskoj** projektom LIFE – Regija Malopoljska⁶² pružaju se potpora i savjetodavne usluge kako bi se provele mjere kojima se nastoji riješiti problem velikog onečišćenja zraka u toj regiji.

Industrijske emisije

Industrijski sektor čini 24 % bruto domaćeg proizvoda EU-a i zapošljava 50 milijuna ljudi, čime znatno doprinosi gospodarskoj dobrobiti i razvoju našeg kontinenta.⁶³ Ipak, onečišćenje uzrokovano industrijskim aktivnostima može negativno utjecati na ljude i okoliš. Stoga je čist industrijski sektor od presudne važnosti. Sveobuhvatnim pristupom – koji se prije svega temelji na Direktivi o industrijskim emisijama⁶⁴ – EU nastoji osigurati visoku razinu zaštite zdravlja ljudi i okoliša uz jačanje inovacija i konkurentnosti.

⁵⁶ Do tog je zaključka došao i Europski revizorski sud [Tematsko izvješće br. 23/2018](#)).

⁵⁷ Austrija, Belgija, Bugarska, Češka, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Mađarska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina.

⁵⁸ Austrija, Bugarska, Češka, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Mađarska, Njemačka, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Švedska.

⁵⁹ Austrija, Danska, Hrvatska, Irska, Njemačka i Španjolska.

⁶⁰ Belgija, Cipar, Češka, Francuska, Grčka, Italija, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Švedska i Španjolska.

⁶¹ Belgija, Grčka, Italija, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Španjolska.

⁶² Europska komisija, [projekt LIFE – Regija Malopoljska](#).

⁶³ Europska komisija, [Čišća industrija: Što vi dobivate?](#) 2018., str. 2.

⁶⁴ [Direktiva 2010/75/EU](#).

Industrijski sektor trenutačno emitira 40 % ukupnih onečišćujućih tvari u zrak te 20 % ukupnih onečišćujućih tvari u vodu.⁶⁵ Kako bi se te emisije smanjile, Direktivom o industrijskim emisijama propisano je praćenje utjecaja na okoliš 50 000 najvećih industrijskih postrojenja te su utvrđene granične vrijednosti emisija za više od 80 onečišćujućih tvari u zraku i vodi. Utjecaj industrije na okoliš smanjuje se i standardima učinkovitosti. U Direktivi se utvrđuju glavna načela za izdavanje dozvola i nadzor postrojenja na temelju integriranog pristupa i primjene najboljih raspoloživih tehnika za postizanje visoke razine zaštite okoliša, uzimajući u obzir troškove i koristi. Već se primjenjuju brojne revolucionarne tehnologije kojima se mogu znatno smanjiti staklenički plinovi i onečišćujuće tvari, često u kombinaciji s tehnologijama za kružnu industriju.

Politički zaključci:

- Sve države članice EU-a moraju provjeriti jesu li odobrene dozvole usklađene sa zaključcima nedavno donesenih najboljih raspoloživih tehnika te pojačati kontrolu i provedbu na terenu.
- Onečišćenje zraka i/ili vode povezano s emisijama iz postrojenja u energetske sektoru glavni je izvor onečišćenja u 11 država članica EU-a.⁶⁶ Emisije iz sektora intenzivnog uzgoja peradi i svinja u sedam zemalja⁶⁷ čine najveći udio emisija. Nadalje, trenutačno stanje u dvjema državama članicama⁶⁸ u pogledu emisija onečišćujućih tvari u zrak iz željezara i čeličana vrlo je zabrinjavajuće. Emisije iz djelatnosti obrade otpada i dalje su zabrinjavajuće u trima državama članicama.⁶⁹

Kvaliteta vode, poplave i upravljanje vodama

Zaštita vodnih resursa, slatkovodnih i morskih ekosustava te vode za piće i kupanje važna je sastavnica zaštite okoliša u Europi. Postojećim zakonodavstvom EU-a o vodama⁷⁰ uspostavljen je okvir za upravljanje slatkim i morskim vodama te za rješavanje pitanja konkretnih izvora onečišćenja. Zajedničkom ribarstvenom politikom učinak ribarstva nastoji se ograničiti na razinu na kojoj je moguće održivo iskorištavati proizvodni potencijal stokova, a ujedno ograničiti učinke na ekosustav.

Na europske vode sve više utječu klimatske promjene. Usklađenost sa zakonodavstvom EU-a o vodama već pomaže u upravljanju učincima klimatskih promjena, preventivnim mjerama za češće suše i poplave. Vodna politika EU-a ima znatan potencijal za ublažavanje klimatskih promjena, pod uvjetom da se odmah poduzmu djelotvorne mjere. Nadalje, vodna politika EU-a pomogla je u razvoju dinamičnog vodećeg vodnog sektora koji obuhvaća 9 000 malih i srednjih poduzeća te gotovo pola milijuna radnih mjesta na puno radno vrijeme.⁷¹

Komisija je u svojoj ocjeni drugih planova upravljanja riječnim slivovima država članica u skladu s Okvirnom direktivom o vodama zaključila da su znanje i izvješćivanje o Okvirnoj direktivi o vodama znatno poboljšani. Komisija je u svojoj ocjeni prvih planova upravljanja poplavnim rizicima država članica u skladu s Direktivom o poplavama zaključila da su poduzeti važni koraci, iako postoje razlike u razini praktične razrade. Komisija je uzela u obzir rezultate Konferencije EU-a o vodama održane 2018. u Beču⁷², na kojoj su mnogi dionici i države članice mogli iznijeti mišljenje o provedbi zakonodavstva EU-a o vodama, pa se pokazalo da je situacija raznolika.

⁶⁵ Ured za publikacije Europske unije, *Čišća industrija: Što vi dobivate?*, 2018., str. 2.

⁶⁶ Bugarska, Češka, Estonija, Finska, Grčka, Irska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Ujedinjena Kraljevina.

⁶⁷ Cipar, Estonija, Latvija, Mađarska, Nizozemska, Njemačka i Španjolska.

⁶⁸ Italija i Luksemburg.

⁶⁹ Estonija, Latvija i Španjolska.

⁷⁰ Ono obuhvaća [Direktivu o vodi za kupanje \(2006/7/EZ\)](#); [Direktivu o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda \(91/271/EEZ\)](#); [Direktivu o vodi za piće \(98/83/EZ\)](#); [Okvirnu direktivu o vodama \(2000/60/EZ\)](#); [Direktivu o nitratima \(91/676/EEZ\)](#) i [Direktivu o poplavama \(2007/60/EZ\)](#).

⁷¹ Europska komisija, [Water reuse: background and policy context](#) („Ponovna uporaba vode: Osnovne informacije i politički kontekst”).

⁷² Europska komisija, [Konferencija EU-a o vodi 2018.](#), 20. i 21. rujna 2018.

Politički zaključci:

- Na temelju druge generacije planova upravljanja riječnim slivovima država članica⁷³ Komisija je ocijenila usklađenost s ciljevima Okvirne direktive o vodama te je zaključila da se ona postupno povećava. Međutim, u ovoj se fazi čini da je prilično komplicirano postići potpunu usklađenost s ciljevima Okvirne direktive o vodama do 2027., nakon čega su mogućnosti izuzeća ograničene.
- Potrebno je još puno toga poduzeti kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi Okvirne direktive o vodama i drugih povezanih direktiva. Za ostvarenje tih ciljeva nužna su veća ulaganja. Državama članicama pomoći će veće uključivanje svih relevantnih sudionika na tržištu i dionika civilnog društva kako bi osigurale bolju provedbu načela „onečišćivač plaća”. Financijskim sredstvima EU-a i dalje će se podupirati rad na provedbi.
- Iako su određene države članice poduzele dobre političke mjere, uključujući ulaganja, za poboljšanje kvalitete vode mnogih riječnih slivova i dalje će trebati proći određeno vrijeme.
- Iako je velika većina podzemnih voda postigla dobro stanje, tek je manje od polovine tijela površinskih voda u dobrom stanju. Neovisno o tome, za nekoliko temeljnih pojedinačnih elemenata kvalitete i tvari vrijede pozitivniji trendovi.
- Da bi se ostvario cilj Direktive o poplavama u pogledu smanjivanja mogućih štetnih posljedica velikih poplava, države članice morat će u idućim ciklusima uložiti više truda.
- U mnogim se državama članicama⁷⁴ komunalne otpadne vode i dalje ne obrađuju onako kako bi trebalo pa se protiv većine njih još uvijek vode postupci zbog povrede, a nekoliko ih snosi financijske sankcije. Napredak ovisi o tome kako države članice određuju prioritete za ulaganja u postrojenja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, među ostalim učinkovitom uporabom financijskih sredstava u okviru kohezijske politike, ako su dostupna, te učinkovitom uporabom zajmova Europske investicijske banke.
- U Europi se u zadnjih dvadeset godina smanjilo onečišćenje voda nitratima uzrokovano intenzivnim poljoprivrednim praksama. Međutim, unatoč tom općenito pozitivnom trendu, u mnogim državama članicama⁷⁵ onečišćenje nitratima i eutrofikacija i dalje su problem jer su poljoprivredni pritisci na kvalitetu vode u određenim područjima i dalje u porastu. Države članice trebale bi nastojati brže riješiti problem raspršenog onečišćenja koje uzrokuju nitrati i fosfati.

Uspješna praksa:

Zelena infrastruktura financira se u okviru plana SIGMA II za estuarij rijeke Schelde u **Belgiji**.

Luksemburg i Portugal nedavno su postigli zadovoljavajuću razinu usklađenosti sa zahtjevima iz Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda unatoč poteškoćama u prošlosti. To su dobri primjeri za smanjenje rizika u području okoliša i zaštitu građana u njihovim svakodnevnim životima odlučnim javnim ulaganjima u rješavanje problema nedovoljne usklađenosti.

⁷³ Izvješće EU-a o Okvirnoj direktivi o vodama i Direktivi o poplavama (siječanj 2019.).

⁷⁴ Bugarska, Cipar, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska.

⁷⁵ Posebno Austrija, Belgija, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Grčka, Finska, Francuska, Italija, Litva, Malta, Njemačka, Nizozemska, Poljska, Portugal, Slovačka, Slovenija, Švedska, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina.

Kemikalije

Primarni ciljevi zakonodavstva EU-a o kemikalijama su upravljanje prihvatljivo za okoliš i sigurna uporaba kemikalija na jedinstvenom tržištu. Glavni akti u okviru tog zakonodavstva su Uredba o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH)⁷⁶ te Uredba o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa (CLP)⁷⁷. Međutim, posebne skupine proizvoda poput biocida, pesticida, farmaceutskih proizvoda ili kozmetičkih proizvoda⁷⁸ obuhvaćene su zasebnim zakonodavstvom.

Izravno primjenjivo zakonodavstvo osigurava slobodan promet tvari na unutarnjem tržištu, a ujedno potiče konkurentnost i inovacije. U lipnju 2018. istekao je rok za registraciju zadnje serije postojećih tvari u skladu s Uredbom REACH, odnosno onih tvari koje se proizvode ili uvoze u količini od jedne tone ili više. To znači da je Uredba REACH potpuno stupila na snagu tek 2018.; prvo izvješće o provedbi iz kojeg će se dobiti potpuna slika provedbe u državama članicama očekuje se u 2021.

Europska agencija za kemikalije (ECHA) redovito provodi ciljane provjere usklađenosti kako bi se registracijski dosjei uskladili sa zahtjevima u pogledu informacija. Međutim, nedostaci tog postupka izneseni su u Komunikaciji Komisije „Opće izvješće Komisije o primjeni Uredbe REACH”⁷⁹ te se od ECHA-e zahtijevalo da do 2019. raznim mjerama znatno poveća učinkovitost postupaka evaluacije.

Iako su podaci o svojstvima tvari dostupni na razini EU-a, u navedenoj je Komunikaciji zaključeno i da je nužno jačanje „provedbe obveza svih subjekata, uključujući podnositelje registracije, daljnje korisnike i posebno uvoznike”. Radi koordinacije i evaluacije usklađenih provedbenih projekata i zajedničke inspekcije države članice surađuju u okviru Foruma za razmjenu informacija o provedbi utvrđenim Uredbom REACH. Važna buduća zadaća bit će jačanje integracije carinskih provjera i graničnih kontrola kako bi se spriječilo da zabranjene tvari uđu na unutarnje tržište pojedinačno ili u gotovim proizvodima.

U sljedećim ciklusima Pregleda aktivnosti u području okoliša nastojat će se navesti više informacija o usklađenosti na razini država članica, uključujući pitanja broja i kvalitete carinskih provjera koje provode nacionalna tijela te kapaciteta nacionalnih inspektorata.

Uspješna praksa:

Italija koristi Komisijinu mrežu *Enterprise Europe* kako bi se poduzeća bolje informirala o ulogama i obvezama u okviru Uredbe REACH, što je poseban izazov s obzirom na velik broj mikro te malih i srednjih poduzeća u kemijskom sektoru u toj zemlji.

Nizozemska vlada priprema nacionalni inovacijski program za sigurne kemikalije (SCIA), inicijativu kojom se nastoje promicati sigurni materijali i proizvodi koji mogu zamijeniti opasne kemikalije. Taj bi istraživački program trebao poslužiti kao orijentir za politike u području istraživanja i razvoja na razini EU-a i država članica.⁸⁰

⁷⁶ Uredba (EZ) br. 1907/2006.

⁷⁷ Uredba (EZ) br. 1272/2008.

⁷⁸ Europska komisija, [Zakonodavstvo o kemikalijama](#).

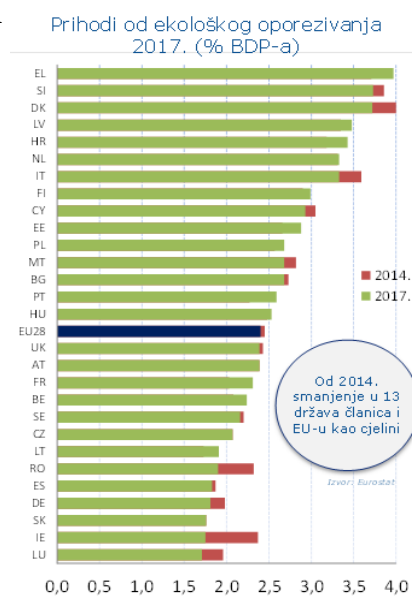
⁷⁹ COM(2018) 116, str. 6 i 9.

⁸⁰ Nizozemska vlada, [Workshop towards a Safe Chemicals Innovation Agenda from Substitution to Safe-by-design](#) (radionica o inovacijskom programu za sigurne kemikalije, od zamjene do sigurnog dizajna).

2.5. Ekološko oporezivanje, zelena javna nabava i financiranje u području okoliša

Financijski poticaji i gospodarski instrumenti su djelotvorno i učinkovito sredstvo za postizanje ciljeva politike okoliša. U izvješćima po zemljama analizira se ekološko oporezivanje, postupno ukidanje subvencija koje su štetne za okoliš te zelena javna nabava. Komisija o upotrebi takvih ekonomskih instrumenata raspravlja u širem kontekstu europskog semestra pa se stoga ovdje ne navode posebne nove prioritetne mjere.

Za postizanje ciljeva u području okoliša često je potrebno namjensko financiranje. Takvo financiranje može poteći od EU-a i nacionalnih javnih fondova, a i iz zajmova EIB-a i nacionalnih banaka, te može nadopuniti potrebna privatna ulaganja. Analizom u izvješćima po zemljama nastoje se uzeti u obzir razni izvori javnog ulaganja i staviti u pravi kontekst, na primjer kao postotak BDP-a.⁸¹

Politički zaključci:

- Omjer poreza u području okoliša u odnosu na BDP varira od 1,7 % do 4 %. Nekoliko država članica uvelo je 2017. poreze povezane s okolišem, uključujući povećanje troškova dizelskog goriva⁸², ili je smanjilo subvencije koje su štetne za okoliš. Međutim, u nekoliko država članica i dalje postoje porezne olakšice za privatnu uporabu poslovnih automobila, što ometa napredak u rješavanju problema zagađenja prometa i onečišćenja zraka.⁸³
- U okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) u razdoblju 2014.–2020. u 12 država članica⁸⁴ najviše je sredstava dodijeljeno za „zaštitu okoliša i učinkovitu upotrebu resursa”. Nadalje, u razdoblju 2014.–2018. dodijeljena sredstva EU-a za okoliš za 11 država članica⁸⁵ bila su viša od nacionalnih javnih rashoda za okoliš.
- U nekoliko država članica glavni je problem pri financiranju u području okoliša osigurati da ono ostane na odgovarajućoj razini.⁸⁶ U određenim državama članicama postoji problem u vezi s djelotvornim korištenjem financijskih sredstava EU-a⁸⁷ do kojega ponekad dolazi zbog nedovoljnog kapaciteta uprava. Preusmjeravanjem sredstava na projekte koji nisu povezani s okolišem mogao bi se izbjeći gubitak novca, ali to bi moglo dovesti do kašnjenja u provedbi povezanoj s okolišem.

Uspješna praksa:

Porez za odlaganje na odlagališta u **Ujedinjenoj Kraljevini** već je itekako pridonio smanjenju odlaganja otpada na odlagališta. Povećavanjem poreza za odlaganje na odlagališta, koji je trenutačno najveći u Europi, učinkovito se smanjilo zbrinjavanje otpada te se tako povećalo recikliranje suhih materijala i otpada od hrane.

⁸¹ Europska komisija, [Evaluation study of the payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment](#) („Evaluacijska studija plaćanja za poljoprivredne prakse koje su korisne za klimu i okoliš”), 2017.

⁸² Belgija, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Irska, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Rumunjska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina. Europska komisija, [Taxation Trends in the European Union](#) („Trendovi oporezivanja u Europskoj uniji”), izdanje iz 2018.

⁸³ Belgija, Češka, Francuska, Irska, Mađarska, Poljska, Portugal i Slovačka.

⁸⁴ Austrija, Bugarska, Cipar, Danska, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Luksemburg, Malta i Švedska.

⁸⁵ Bugarska, Estonija, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Slovenija.

⁸⁶ Austrija, Bugarska, Finska, Francuska, Grčka, Italija, Luksemburg, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Portugal, Rumunjska, Slovenija, Španjolska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

⁸⁷ Češka, Estonija, Grčka, Hrvatska, Latvija, Litva, Poljska, Rumunjska i Slovačka.

Austrija je uspostavila platformu i službu za podršku kako bi se olakšala razmjena iskustva među službenicima za zelenu javnu nabavu na različitim razinama vlasti.

Poljska ima naknadu za otpadne vode pa se prihod od te naknade koristi za ulaganja u zaštitu okoliša. **Švedska** primjenjuje poreze za NO_x i SO₂, što je dovelo do smanjenja broja tih onečišćujućih tvari u zraku, a 2018. su uvedeni porezi na kemikalije, zračni promet te sustav indeksacije poreza u području okoliša. U **Hrvatskoj** se plaća naknada za korištenje općekorisnih funkcija šume kojom se propisuje da poduzetnici financijski doprinesu gospodarenju šumama. Savezna zemlja Baden-Württemberg (**Njemačka**) poljoprivrednicima isplaćuje naknadu za poljsko cvijeće na njihovim travnjacima.

2.6. Podupiranje multilateralnog djelovanja

EU predano radi na jačanju zakonodavstva u području okoliša i na njegovoj globalnoj provedbi, među ostalim podupiranjem postupka Globalnog pakta za okoliš koji je Opća skupština Ujedinjenih naroda (UN) podržala u svibnju 2018. Od ključne je važnosti i Pariški sporazum o klimatskim promjenama, a Komisija i države članice aktivno rade na njegovoj potpunoj provedbi. Nadalje, u okviru svojih međunarodnih obveza i s obzirom na globalnu prirodu izazova i mogućnosti povezanih s okolišem, EU predano podupire zaštitu okoliša u partnerskim zemljama putem svojih međunarodnih mehanizama suradnje i razvoja.

Pregled aktivnosti u području okoliša jedan je od alata kojim se osigurava da države članice daju dobar primjer tako što poštuju europske politike, zakonodavstvo i međunarodne sporazume u području okoliša, te se stoga nastavlja s praćenjem stanja ratifikacije i provedbe međunarodnih sporazuma.

U novim izvješćima po zemljama razmatraju se i upravni okviri za međunarodnu trgovinu tropskim drvom, pristup genetskim resursima i međunarodnu trgovinu divljom faunom i florom. Primjer konkretne potpore Europske komisije je Uredba EU-a o drvu; godine 2018. u okviru instrumenta TAIEX-EIR Peer2Peer 12 država članica sudjelovalo je u dvije radionice o tome kako poboljšati provedbu te uredbe.

Za postizanje potpune provedbe ciljeva održivog razvoja, dogovorenih 2015., od presudne je važnosti dobra provedba zakonodavstva u području okoliša u EU-u. To se posebno odnosi na ciljeve o zaštiti vodnih ekosustava od onečišćenja i održivom korištenju vode (šesti cilj), održivoj potrošnji i proizvodnji (12. cilj), klimatskoj politici (13. cilj), zaštiti morskih ekosustava (14. cilj) te o sprečavanju pritiska na europski prirodni kapital (15. cilj). Kako bi se riješili nedostaci u provedbi zakonodavstva o okolišu ključno je imati učinkovite institucije i upravljanje (16. cilj) te poboljšati usklađenost politika i poticati suradnju u partnerstvima s više dionika (17. cilj). Ciljevi održivog razvoja potiču i integraciju pitanja okoliša jer povezuju društvenu i gospodarsku politiku te politiku u području okoliša u skladan okvir.

Politički zaključci:

- *Mnoge države članice tek moraju potpisati i ratificirati jedan ili više multilateralnih sporazuma u području okoliša.*⁸⁸
- *Pojedine države članice trebale bi poboljšati provedbu pravila EU-a o uporabi genetskih resursa, a nekoliko zemalja još nije u potpunosti provelo pravila o tropskoj drvnj sirovini.*

⁸⁸ Austrija, Belgija, Cipar, Češka, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Španjolska.

Uspješna praksa:

U Europi se sve češće provodi horizontalno usklađivanje mjera za postizanje ciljeva održivog razvoja. **Španjolska** je imenovala visokog povjerenika za Program održivog razvoja do 2030., koji izravno izvješćuje premijera. **Francuska** je imenovala međuresornog izaslanika za održivi razvoj pod nadležnošću premijera.

3. Jačanje upravljanja okolišem

3.1. Upravljanje okolišem

Kvaliteta javne uprave država članica znatno utječe na rezultate politika EU-a. Prema studiji iz 2018.⁸⁹ kvaliteta javnih usluga određene zemlje podudara se s razinom povjerenja u javnu upravu, lakoćom poslovanja i dobrobiti društva.

U Pregledu aktivnosti u području okoliša iz 2017. utvrđen je niz zajedničkih glavnih uzroka za nedostatke u provedbi povezane s upravljanjem⁹⁰, ali potrebna je sustavnija analiza. Kao prvi korak prema uzajamnom učenju i pronalaženju prilagođenih rješenja pokrenuta je procjena uspješnosti država članica u području upravljanja okolišem.⁹¹ Komisija će u okviru Foruma za usklađivanje s propisima o okolišu i upravljanje okolišem⁹² i u stručnoj skupini za Pregled aktivnosti u području okoliša⁹³ raspravljati o tome kako se rezultati i podaci prikupljeni u okviru projekta mogu iskoristiti i ažurirati da postanu temelj budućih ciklusa preispitivanja aktivnosti u području okoliša.

Kad je riječ o napretku od 2017., važni standardi u pogledu transparentnosti, sudjelovanja javnosti i pristupa pravosuđu koji su utvrđeni Aarhuškom konvencijom⁹⁴ još nisu u potpunosti primijenjeni u EU-u. Od daljnjeg rada u tim područjima korist bi imali građani, poduzeća i uprave. Sve se više priznaje pravo zainteresiranih dionika na pravno osporavanje pred nacionalnim sudovima, koje se često temelji na presudama Suda Europske unije. Kako bi se fizičkim i pravnim osobama olakšalo pokretanje sudskih postupaka, 2017. je donesena interpretativna komunikacija o pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša.⁹⁵

Nadalje, akcijskim planom za osiguravanje usklađenosti⁹⁶ koji je donesen početkom 2018. nastoje se ponuditi primjeri dobre prakse i smjernice za rješavanje pritužbi, suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša, osiguravanje usklađenosti u ruralnim područjima te širi okvir za procjenu načina na koji se države članice mogu uskladiti s propisima o okolišu.

Uredba o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u području klime stupila je na snagu u prosincu 2018. te će se njome znatno ojačati integracija energetske politike, klimatske politike i politike okoliša, posebno tako što će države članice imati obvezu pripremiti nacionalne energetske i klimatske planove.⁹⁷

Kao prioritet u okviru politike EU-a protiv organiziranog kriminala u razdoblju 2018.–2021. prepoznata je potreba da se riješi pitanje kaznenih djela protiv okoliša, a posebno trgovanje divljom

⁸⁹ Europska komisija, [A Comparative Overview of Public Administration Characteristics and Performance in EU28](#) („Komparativni pregled karakteristika i učinkovitosti javne uprave u EU-28”).

⁹⁰ Neučinkovita koordinacija lokalnih, regionalnih i nacionalnih tijela, nedostatak administrativnih kapaciteta i nedovoljno financiranje, nedostatak znanja i podataka, nedovoljni mehanizmi za osiguravanje usklađenosti te pomanjkanje integracije i političke dosljednosti (vidjeti [COM\(2017\) 63](#)).

⁹¹ Europska komisija, Studijski projekt *Development of an assessment framework on environmental governance in EU Member States* („Razvoj okvira za procjenu upravljanja okolišem u državama članicama EU-a”) (vidjeti [knjižnicu projekta](#)).

⁹² Forum za usklađivanje s propisima o okolišu i upravljanje okolišem, [internetska stranica](#).

⁹³ Europska komisija, [Expert Group Greening the European Semester/EIR](#) (Stručna skupina za ekološku dimenziju europskog semestra/EIR).

⁹⁴ Europska komisija, [Aarhuška konvencija](#).

⁹⁵ [COM\(2017\) 2616](#).

⁹⁶ [COM\(2018\) 10](#).

⁹⁷ [Uredba \(EU\) 2018/1999](#).

florom i faunom te otpadom.⁹⁸ Stoga su diljem EU-a tijela kaznenog progona iz država članica, uz potporu Europolu i financijskih sredstava EU-a, poduzela mnoge konkretne mjere u vezi s raznim vrstama kaznenih djela protiv okoliša.

Nije zanemariva ni ključna uloga mreža stručnjaka (npr. IMPEL⁹⁹) pa Komisija nastoji dodatno ojačati njihovu ulogu. Digitalizacija i usluge e-uprave također mogu doprinijeti razvoju djelotvornije i integriranije uprave za osiguravanje provedbe zakonodavstva. U tu svrhu države članice dobivaju potporu u okviru nekoliko inicijativa EU-a.¹⁰⁰

Politički zaključci:

- *Jačim upravljanjem okolišem u državama članicama poboljšava se provedba politike okoliša. Države članice mogu dodatno poboljšati ukupno upravljanje okolišem.*
- *Veća transparentnost očito doprinosi provedbi. Tako se proširuje znanje i povećavaju odgovornost te potpora i sudjelovanje javnosti. Države članice trebale bi bolje iskoristiti digitalne mogućnosti za poboljšanje transparentnosti tako što će bolje informirati javnost o stvarnom stanju okoliša na lokalnoj/regionalnoj razini te poticati promjene u ponašanju.*
- *Unatoč općem napretku, države članice još uvijek trebaju poboljšati pristup informacijama o okolišu, posebno prostornim podacima i uslugama, kako bi se one mogle jednostavno i slobodno ponovno upotrijebiti (u skladu s Direktivom INSPIRE¹⁰¹ te direktivama o pristupu informacijama o okolišu i o informacijama javnog sektora).¹⁰²*
- *Nekoliko država članica¹⁰³ trebalo bi osigurati da nevladine organizacije u području okoliša imaju pravnu sposobnost za pokretanje pravnih sporova u vezi s pitanjima okoliša te da se podnositelj pritužbe u vezi s tim pitanjima prestane suočavati s preprekama, poput nedopustivo visokih troškova.*
- *Primjenu Direktive o odgovornosti za okoliš trebalo bi poboljšati 26 država članica¹⁰⁴ u najmanje jednom od sljedećih područja: financijska sigurnost, smjernice te prikupljanje i objavljivanje informacija o šteti u okolišu.*

3.2. Integracija pitanja okoliša

Postizanje okolišnih i klimatskih ciljeva ne ovisi samo o provedbi zakonodavstva u području okoliša, već za postizanje tih ciljeva treba razmatranja u području okoliša integrirati u druge politike, što se iznova naglašava u Komisijinim programima djelovanja u području okoliša.¹⁰⁵ To se može vidjeti na primjeru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) jer poljoprivredno zemljište pokriva otprilike polovinu površine Unije. Zajedničkom poljoprivrednom politikom može se znatno doprinijeti ostvarenju okolišnih i klimatskih ciljeva, poput zaustavljanja gubitka bioraznolikosti, smanjenja degradacije zemljišta i tla, osiguranja kvalitete vode, smanjenja emisija amonijaka te upravljanja emisijama stakleničkih plinova i njihova smanjivanja. Nedavne reforme zajedničke poljoprivredne politike dovele su do obećavajućih promjena političkog okvira u pogledu bolje usklađenosti s okolišnim i klimatskim ciljevima. Ta će se usklađenost dodatno poboljšati zakonodavnim prijedlozima za zajedničku poljoprivrednu politiku nakon 2020. Ažuriranom se strategijom

⁹⁸ Vijeće Europske unije, [Zaključci Vijeća o utvrđivanju prioriteta EU-a u borbi protiv organiziranog i teškog međunarodnog kriminala između 2018. i 2021.](#)

⁹⁹ Mreža EU-a za provedbu i primjenu zakonodavstva u području okoliša.

¹⁰⁰ Poput [Akcijskog plana za e-upravu](#), [Akcijskog plana za usklađivanje s propisima o okolišu i upravljanje okolišem](#) te [Priručnika za kvalitetu javne uprave](#)

¹⁰¹ INSPIRE: Infrastruktura za prostorne informacije u Europskoj zajednici.

¹⁰² [Direktiva 2007/2/EZ](#), [Direktiva 2003/4/EZ](#), [Direktiva 2013/37/EU](#). U okviru posebnog projekta trenutačno se detaljnije analiziraju nacionalni informacijski sustavi za okoliš te se pripremaju smjernice za dobru praksu: Europska komisija, [Podaci sustava EIS](#).

¹⁰³ Bugarska, Cipar, Finska, Hrvatska, Irska, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Poljska i Rumunjska.

¹⁰⁴ Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

¹⁰⁵ [Sedmi program djelovanja EU-a za okoliš za razdoblje 2014.–2020.](#)

biogospodarstva¹⁰⁶ na transversalan i dosljedan način također pokušavaju integrirati okolišni, društveni i gospodarski ciljevi.

Politika i zakoni različitih tijela u različitim sektorima trebali bi biti usklađeni te bi se trebali temeljiti na zajedničkoj logici, znanstvenim dokazima i dobroj uporabi dostupnih tehnologija. To se naglašava i u članku 11. Ugovora o funkcioniranju EU-a. Za integraciju pitanja okoliša potrebna je učinkovita suradnja nadležnih tijela, a u praksi različita ministarstva i podnacionalna tijela i dalje obično rade neovisno jedni od drugih. Nedovoljna politička i institucijska usklađenost jedan je od glavnih uzroka nedostataka u provedbi ciljeva politike i zakonodavstva EU-a u području okoliša.

Poticanje usklađenosti na političkoj i institucijskoj razini stalni je izazov. Izvješća po zemljama pokazuju da su u mnogim država članicama pritisci povezani s okolišem usko povezani s gospodarskim sektorima (među ostalim s poljoprivredom, prometom, industrijom, hranom ili energijom). Primjer za to je ovisnost kružnog gospodarstva o inovacijskim proizvodima, djelotvornom gospodarenju otpadom te stimulaciji u okviru održive javne nabave. Na razini EU-a analiza odnosa između poljoprivrede i vode pokazala je da je moguć integriraniji pristup.¹⁰⁷ U mnogim bi slučajevima za napredak bio bolji suradnički pristup u pogledu različitih interesa nego donošenje novog zakonodavstva.

Nadalje, na međusektorskim sastancima na političkoj razini (npr. zajednički sastanci različitih sastava Vijeća) i u timovima stručnjaka koji rade na zajedničkim projektima dobiva se mogućnost za utvrđivanje, analizu i rješavanje problema slabe integracije pitanja okoliša u druge politike.

Pokazalo se da je uzajamno učenje važan instrument za poboljšanje provedbe propisa u području okoliša. Tijela u području okoliša dobro su reagirala na alat TAIEX-EIR P2P koji je uveden tijekom prvog ciklusa Pregleda aktivnosti u području okoliša. U prvoj godini njegove primjene (2018.) sve države članice bile su uključene u najmanje jedan događaj, a više od 50 % događaja bile su radionice u kojima je sudjelovalo više zemalja. U okviru 19 projekata koji su provedeni 2018. alatom su se uglavnom koristila tijela u području okoliša, ali u političkim zaključcima se navodi da bi mogao poslužiti za bolju integraciju kad bi se uključila druga relevantna tijela.

Politički zaključci:

- Sve države članice mogu dodatno poboljšati ukupno upravljanje okolišem. U nekoliko država članica tijela u području okoliša nemaju dovoljno osoblja i taj nedostatak kapaciteta i resursa utječe na njihovu sposobnost provedbe i izvršenja zakonodavstva. U većini država članica postoje strukture za koordinaciju sektorskih uprava na različitim razinama, ali njihova se učinkovitost razlikuje. Tri države članice¹⁰⁸ zdušno se potiče da razviju bolje koordinacijske mehanizme u području okoliša kako bi riješile problem fragmentacije na regionalnoj i lokalnoj razini.
- Dvije države članice¹⁰⁹ tek moraju prenijeti revidiranu Direktivu o procjeni utjecaja na okoliš (EIA) u nacionalno zakonodavstvo. Postupci procjene utjecaja na okoliš moraju se uskladiti te se diljem EU-a mora osigurati učinkovito sudjelovanje javnosti.

¹⁰⁶ COM(2015) 614.

¹⁰⁷ Europska komisija, [Poljoprivreda i održivo upravljanje vodom u EU-u](#), 2017.

¹⁰⁸ Grčka, Italija i Španjolska.

¹⁰⁹ Litva i Njemačka.

- *Razmjena P2P uglavnom se upotrebljava za tematske izazove, ali taj bi se alat mogao koristiti za razmjenu o glavnim uzrocima slabe provedbe u području mehanizama za kvalitetu javne uprave i upravljanje njome.*

Uspješna praksa:

Bugarska je poduzela korake kako bi pojednostavnila procjenu utjecaja na okoliš tako što je u svoje postupke procjene utjecaja na okoliš uvrstila odgovarajuću procjenu u skladu s Direktivom o staništima, postupak izdavanja dozvola za integrirano sprečavanje i kontrolu onečišćenja te postupak za sigurnost kemikalija prema Direktivi Seveso. Pojednostavnjenje pridonosi smanjenju administrativnog opterećenja, povećava usklađenost i ubrzava donošenje odluka te bi veću pozornost trebalo posvetiti odgovarajućoj provedbi tih odredaba.

4. Daljnji koraci

U Pregledu aktivnosti u području okoliša utvrđuje se nekoliko glavnih problema koji će narednih godina iziskivati posebnu pozornost te se glavna tijela i građane upozorava na nedostatke u provedbi politike okoliša u njihovim zemljama.

Integracija okolišnih ciljeva u druge opravdane političke ciljeve često je slaba, što negativno utječe na provedbu. Bolja integracija svih tih ciljeva u fazama planiranja i provedbe politika od ključne je važnosti za uspjeh svakog relevantnog područja politike, a u konačnici i za naša društva. Predviđanja iz najnovijeg Izvješća o stanju okoliša¹¹⁰ i Izvješća o okolišnim pokazateljima za 2018.¹¹¹ prilično su loša, a potpuna provedba postojećeg zakonodavstva EU-a u području okoliša tek je polazišna točka za promjenu trendova.

Napredak u konkretnoj provedbi trenutačno je prespor pa bi bolja integracija pitanja okoliša u druge politike mogla promijeniti situaciju nabolje. Poboľšanje je moguće samo ako se pitanja okoliša uzmu u obzir pri oblikovanju i provedbi javnih politika u područjima sa znatnim utjecajem na okoliš, poput energije, prometa i poljoprivrede. Pristup utemeljen na povezanosti¹¹² mogao bi dobiti na važnosti i postati vodeće načelo: riječ je o tome da se problemi razmatraju sustavno i unaprijed kako bi se pronalazilo više integriranih rješenja za uključene sektore i kako bi se na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini poduprla ulaganja povezana s okolišem.

Kvaliteta relevantnih upravljačkih sustava ključni je katalizator za potpunu provedbu. Iz izvješća po zemljama proizlazi da su neučinkovitost i nedjelotvornost javne uprave još jedan važan uzrok loše provedbe. Komisija se pitanjem kvalitete javne uprave i upravljanja već bavi u okviru europskog semestra, putem strukturnih i investicijskih fondova, programa za potporu strukturnim reformama i posebnih instrumenata sa smjernicama.¹¹³ Konkretno, jasno je da su potrebe raznih sustava različite te da u tom smislu ne može doći do poboljšanja ako se relevantnim upravama ne osiguraju dovoljna radna snaga i financijski resursi.

Provedba propisa u području okoliša kao međusektorska tema ovisi o aktivnom angažmanu širokog spektra javnih i privatnih dionika, od donositelja odluka do građana, poduzeća i industrija. Tako različite zainteresirane strane mogu se aktivirati samo ako im se relevantne informacije stave na raspolaganje na primjeren način. **Transparentnost informacija koje su relevantne za okoliš** nadilazi pravne obveze: ona je preduvjet za djelotvornu suradnju u provedbi propisa u području okoliša. Bez transparentnosti gubi se povjerenje pa aktiviranje dionika ne može uspjeti.

¹¹⁰ Europska agencija za okoliš, [Report on the State of the Environment](#) (Izvješće o stanju okoliša), 2015.

¹¹¹ Europska agencija za okoliš, [Environmental Indicator Report 2018](#) (Izvješće o okolišnim pokazateljima za 2018.).

¹¹² Taj se pristup navodi u Komunikaciji Komisije „Budući koraci za održivu europsku budućnost – Europske mjere za održivost”, [COM\(2016\) 739](#) te se u okviru njega razmatra međusobna povezanost i međuovisnost različitih problema.

¹¹³ Npr. [Quality of Public Administration - A Toolbox for Practitioners](#) (Kvaliteta javne uprave – praktične smjernice za stručnjake) i studija [Public administration characteristics and performance in EU28](#) („Karakteristike i uspješnost javne uprave u EU-28”).

Za uklanjanje nedostataka u provedbi potrebni su čvrsti dokazi kako bi se utvrdilo koliko je daleko cilj, koje su osnovne poteškoće i moguća rješenja, a potom treba pratiti djelotvornost odabranih rješenja. Komisija stoga poziva države članice da budu transparentne u provedbi pravila i politika EU-a te da pritom koriste Portal otvorenih podataka EU-a¹¹⁴ i moderne informacijske tehnologije za komunikaciju i prijenos podataka i informacija. To će Komisiji omogućiti da prilagodi svoju potporu situaciji na terenu.

Komisija predano podupire države članice u poboljšanju provedbe propisa u području okoliša. Primjeri za to su tematski dijalozi o Pregledu aktivnosti u području okoliša i poseban alat *Peer2Peer* koji pomažu pri procjeni problema, razmjeni dobre prakse i uzajamnom učenju. Međutim, za uspješan dijalog s državama članicama potrebna je **angažiranost regionalnih i lokalnih vlasti te drugih dionika**. Treba intenzivirati tematske rasprave na svim i među svim razinama uprave te bi one trebale dovesti do operativnih zaključaka nakon kojih bi trebalo prijeći na djela. U raspravama bi trebalo uzeti u obzir moguću dodatnu integraciju pitanja okoliša u druga područja politike. Komisija je objavila dokumente koji mogu poslužiti kao polazišna točka, uključujući Komunikaciju o čistom zraku (2018.)¹¹⁵, Radni dokument o poljoprivredi i vodi (2017.)¹¹⁶, Akcijski plan za prirodu, ljude i gospodarstvo¹¹⁷ te izvješća o ranom upozoravanju u vezi s ponovnom uporabom/recikliranjem otpada.¹¹⁸

Komisija poziva države članice da poduzmu mjere u vezi s nalazima Pregleda aktivnosti u području okoliša te da im izvješća po zemljama budu temelj za buduće rasprave. Države članice potiču se i da nastave raditi na provedbi važećih pravila u području okoliša kako bi ostvarile bolje ekološke uvjete za svoje građane, zaštitile njihovo zdravlje te kako bi ublažile i neutralizirale pritiske na okoliš koji su skupi za naša društva i gospodarstva.

Čist okoliš važan je svim građanima EU-a, kako sadašnjim tako i budućim generacijama, i ključan je temelj za ostale društvene i gospodarske aktivnosti. EU je donio sveobuhvatno zakonodavstvo u području okoliša kako bismo mogli udisati čist zrak, piti nezagađenu vodu, jesti zdravu hranu, bez straha upotrebljavati stvari koje nas okružuju te kako ne bi bilo bojazni od onečišćenja. Te su norme uspješne ako se uspješno provode, a to ovisi o nama i o našem ponašanju, u javnom prostoru i privatno.

¹¹⁴ Europska komisija, [Portal otvorenih podataka EU-a](#).

¹¹⁵ [COM\(2018\) 330](#).

¹¹⁶ [SWD\(2017\) 153](#).

¹¹⁷ [COM\(2017\) 198](#) i [SWD\(2017\) 139](#).

¹¹⁸ Europska komisija, [Izvješće o provedbi zakonodavstva o otpadu, uključujući izvješće o ranom upozoravanju](#).